Nr. 47.

Warszawa

$\frac{13}{25}$ listop. 1868 r.

Wychodzi
w każdą środę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat
Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

OD REDAKCJI.

Pismo nasze na rok przyszły 1869 pozostaje w dotychczasowym charakterze; ulegnie tylko pewnym zmianom ku rozszerzeniu i udogodnieniu zmierzającym. **Ekonomista** będzie przeważnie organem nauki i zasad; przybędzie mu rubryka przeglądu literatury ekonomicznej, o ile można systematycznie prowadzona. **Merkury** podwoi format, ażeby mieć możność użycia w części większego pisma i zamieszczania większej ilości faktów, zwłaszcza bieżących, z życia ekonomicznego i finansowego; nadto mieścić będzie ogłoszenia handlowe i przemysłowe, niedłuższe jak z 5-u wierszy albo 250 liter. Każde z tych pism od 1 stycznia 1869 r. może być prenumerowane oddzielnie.

Opłata wynosi (w rublach):

	w Warszawie z odnoszeniem			w Królestwie i Cesarstwie przez pocztę		
	rocznie	*półrocznie*	*kwartalnie*	*rocznie*	*półrocznie*	*kwartalnie*
Ekonomista....	4	2	1	$4,^{50}$	$2,^{25}$	$1,^{12}\,1/_2$
Merkury	4	2	1	$4,^{50}$	$2,^{25}$	$1,^{12}\,1/_2$
Oba razem	8	4	2	9	$4,^{50}$	$2,^{25}$

Bez dostawy, w Redakcji: roczny komplet r. 7, ze stosunkowym podziałem,—jak za 1869, tak i za poprzednie lata.

Cena ogłoszeń: za 5 liter 1 kop. (około 10 kop. za wiersz).

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Niespokojny charakter położenia spraw europejskich, według wyrażenia *Allg. Zg*, trwa ciągle od r. 1866. Widocznie Sadowa nabiera coraz większego znaczenia; coraz widoczniejszém się staje, że zwichniętą została dawna równowaga, a nic nowego na jéj miejsce nie postawiono. Potęga Prus i dążność ich do jedności niemieckiéj rzuciły ferment w sfery polityczne, zwłaszcza we Francji i Austrji. Księga czerwona austriacka przypomina warunki traktatu pragskiego; Austrja zatém trzyma się z Francją co do linji Menu. Przeciwnie gabinet angielski wyraża się sympatycznie dla jedności niemieckiéj za sprawą Prus, — jak to wypowiedział lord Stanley w mowie do wyborców. Objaw ten zresztą mało znaczy w obec faktu, już wyraźnego, że odbywające się w Anglji wybory do parlamentu dadzą liberalnym znakomitą większość, a zatém ministerstwo Torysów ustąpić musi. Co więcéj, jest mowa o abdykacji krolowéj; a przy takich kombinacjach wizyta księcia Walji w Compiègne może być wielkiego znaczenia. Kto wié, czy nowy król z nowym gabinetem nie zechciałby zrzucić z polityki angielskiéj staréj pleśni egoizmu, sformułowanego w systemie nieinterwencji w sprawy stałego lądu. Jego osobista sympatja względem Danji może wysunąć naprzód kwestję Slezwigu, który wtedy stać się może ową palmerstonowską zapałką. Dodajmy, że Napoleon w Compiègne mniéj obcuje z gośćmi niż z ministrami finansów i wojny; że Niel niedopuszcza żadnych oszczędności w swoim wydziale; że nowe jeszcze uzbrojenia przedsięwzięto w Austrji i Turcji. Trwa zatém tymczasowość.

Banki w swych bilansach nie okazują żadnego polepszenia.

Na giełdzie warszawskiéj w papierach publicznych prawie żadnéj nie ma zmiany, kursa zaś wexli zagranicznych podniosły się o $1/_2\%$.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 16—21 listopada 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Poniedz. 16 listop.	Wtorek 17	Środa 18	Czwar. 19	Piątek 20	Sobota 21	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	.	.	.	.	77	.	77
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.	.	102	.	136
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup	5	45	.	.	.	.	51	.	113 1/3
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27	.	90
	5	30	.	.	.	.	33,25	.	110 5/6
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	.	.	.	.	*58	.	*58
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	68	68	68,17	68,17	68,17	68,17	68 1/6
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,90	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	80,50	.	80 1/2
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	136,75	137	137,25	137	137	137,33	137 1/3
„ „ z 1866 r.	5	.	132,75	133	.	133	133,25	.	133 1/4
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,75	100,75	100,75	100,75	100,75	100,75	100 3/4
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,33	100,33	100,33	100,33	100,33	100,33	100 1/3
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	86	86	86,25	86,25	86,50	.	86 1/2
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30, 75. 150. 750. 3000)	4	100	83,90	83,90	83,88	83,87	83,86	83,78	83 4/5
„ „ „ ser. 2	4	100	79,83	80	79,88	79,87	79,86	79,78	79 4/5
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,65 5/9	.
Obligi Tow. Kred. Ziemskiego	5,475	100	99	99	99	99	99	99	99
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	64,50	.	.	66	66	.	110
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	65,50	65,50	.	65	65	65
„ „ Teresp. (100)	5	100	94	94,50	94,50	94	94	94	94
Obligacje „ „	5	100	91	.	90,25	90	90	90	90
Akcje „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	85	85	84	84
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	118	.	.	118,25	.	94 3/5
Obligacje „ „	1 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,857	106,95	107,10	107,32 1/2	107,25	107,40	107,47 1/2	115 3/4
Gdańsk (100) „	.	92,857	.	.	107,10	107,10	107,25	107,25	115 1/2
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	162,30	.	.	.	.	115 1/4
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	7,30	.	7,31	.	116
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	87,15	.	87,37 1/2	.	87,30	.	116
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*93,60	*100 5/6
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	.	99,16	99 1/6
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	.	.	.	.	6	.	116 1/2
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	3,40	.	113 1/3
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	1,08 1/2	116 6/7
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	.	0,63	100 1/6

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.	Hamburg.
bankowa:	6 %	2	2 1/2	5	4	3 1/2	3	—
giełdowa:	—	1 (1 1/2)	1 3/4 (2 1/4)	5	2 3/4	3	3	2 1/2

DOCHODY DRÓG ŻELAZNYCH W.-WIED. I W.-BYDG.,

za m. październik 1868 r.

		W.-Wied.	W.-Bydg.
Z przewozu osób	rubli	75.061, 85	15.858, 39
— towarów	„	158.588, 54½	36.839, 93½
Różne dochody	„	10.752, 93½	11.989, 11
Razem	„	244.403, 38	64.687, 43½
W tymże miesiącu 1867 było	„	201.586, 98½	50.601, 15
Zatém w r. b. więcéj	„	42.816, 39½	14.086, 28½

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 14 listopada	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 21 listopada
	r u b l i		
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	2.571528, 43	+ 203 094, 64½ — 166.338, 73½	2.608.284, 34
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi	388.173, 62	+ 45.955, 53½ — 39.802, 49½	394.326, 66
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	397.945, 83½	+ 44.723, 73 — 29.601, 04½	413.068, 52
1. Skup: Portfel wexli „ zagranicznych	78.986, 28	+ 20.832, 46 — 18.324, 47½	81.494, 26½
2. Zaliczenia na papiery publiczne	579.127, .	+ 11.749, . — 13.106, .	577.770, .
3. „ na zast. towarów *a*) wełny	245.972, 60	+ 40, 29 — 2.710, 29	243.302, 60
3. „ na zast. towarów *b*) in. tow.	181.296, 96	+ 25.003, 90 — 2.533, 90	203.766, 96
4. „ „ kosztowności	829 097, 61	+ 12.522, 92 — 10.930, 67	830.689, 86
5. Otwarte kredyta	5.076.295, 72½	+ 742.538, 23 — 695.338, 67	5.123.495, 28½
6. Kasa: Monety srebrne	2.588.559, 54½	+ 22.599, 31¾	2.611.158, 86¼
6. Kasa: „ złote	43.856, 27½	.	43.856, 27½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	628.700, .	+ 41.900, .	670.900, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	925.250, .	+ 526.406, .	1.451.656, .
Łącznie (6)	4.186.365, 82	+ 590.905, .	4.777.271, 13¾

	w d. 1/13 kwietnia 1868	w ciągu 3 mies. przyb. + ub. —	w d. 1/13 lipca 1868
Zaliczenia na zast. towar. w Łodzi	228.060,47	+ 201.550,12 — 204.159,59	225.451, .
Zaliczenia na zast. towar. w Włocławku	6.579, .	+ 11.343,58 — 6.573,58	11.349, .

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— Postanowienie o sposobie wyjednywania koncesij na drogi żelazne i dopuszczenie spółubiegania się. Na wniosek ministra skarbu, rospoznany w radzie ministrów, zapadła pod d. 18 października r. b. następująca decyzja Najwyższa:

1. Koncesje rospatrywane być mają naprzód w komitecie ministrów, który przy podaniu ich do Najwyższéj decyzji ma orzekać: czy należy dopuścić spółubieganie się.

2. Minister skarbu ma wyjednywać Najwyższą decyzję na wezwanie do spółubiegania się osób, których dopuszczenie uzna za pożyteczne.

3. Deklaracje mają być nadsyłane do ministra skarbu w opieczętowanych kopertach i otwierane w radzie tegoż ministra, sami deklarujący wezwani zostaną na posiedzenie rady.

4. Spółubiegający się będą uprzedzeni: a) że otrzymujący nadanie winien będzie zwrócić koszta robót

przedwstępnych skarbowi albo osobom prywatnym— stosownie do tego, przez kogo były czynione; — wysokość wynagrodzenia ustanawia się w pierwszym razie według rzeczywistego wydatku, a w drugim według dobrowolnéj umowy, albo przez decyzję ministra komunikacij, jeśli zgoda nie nastąpi; — i b) że komitet ministrów rospozna złożone deklaracje i opinję swoją, względem ich przyjęcia lub odrzucenia, poda do Najwyższego uznania. (*S. Pocz.—Dz. W.*)

— **Rada handlowa przy Dyrekcji dróg żel. W.-Wiedeńskiéj i Bydgoskiéj.** Przy zwiększeniu się ruchu towarów i pomnożeniu stosunków transportowych na drogach żelaznych wytworzyły się rozmaite trudności, które spowodowały reklamacje domów handlowych, kupców i komisantów, w przedmiocie ułatwień transportowych, składów, obniżenia opłat, ubespieczenia towarów i t. p. Pojedyńcze żądania nie są dość jasnym wyrazem potrzeb ogółu przemysłu i handlu; z drugiéj strony sama rzeczona dyrekcja dróg żel. nie byłaby w stanie z całą znajomością rzeczy wniknąć w szczegóły rozmaitych gałęzi handlu. Zważywszy te okoliczności dyrekcja, w porozumieniu z urzędem starszych zgromadzenia kupieckiego w Warszawie, ustanawia radę handlową z 6-u członków przez to zgromadzenie wybranych. Pierwsza sesja rady odbędzie się 7 grudnia r. b.

— **Telegrafy elektro-magnetyczne w Rosji** zaczęto urządzać w r. 1853. Pierwsze linje wychodziły z Petersburga do Moskwy, Kronsztatu, Warszawy i Królewca. Z urządzeniem téj ostatniéj linji, o którą zawarta była konwencja z Prusami, rospoczyna się międzynarodowa korespondencja telegraficzna. W krótkim czasie sieć drutów telegraficznych rozszerzyła się po całéj Rosji. W ciągu lat 13 obie stolice połączone zostały ze wszystkiemi znaczniejszemi i najodleglejszemi miastami Cesarstwa, oraz z państwami pogranicznemi,—co tém więcéj zasługuje na uwagę, że Rosja miała do zwalczenia bezporównania więcéj trudności jak inne państwa europejskie, a to z powodu niezmiernych i mało zaludnionych przestrzeni, ostrego klimatu i idących za tém wysokich kosztów robotnika i transportu materiałów. W latach 1864 i 1865 urządzoną została komunikacja telegraficzna z Persją przez Kaukaz;—linja ta ma być przedłużoną do Indij. W Pekinie urządzono specjalną agencję dla expedycji depesz rusko-chińskich. Głównem zadaniem téj agencji jest zwalczenie nieufności rządu chińskiego do elektromagnetycznych telegrafów. Dotąd rząd chiński otrzymuje wiadomości z prowincij oddalonych za pomocą ognia. Dla otrzymania na téj drodze wiadomości z wielkiéj Tatarji potrzeba 6 dni. Depesze ruskie od granicy do Pekinu przesyłane są jeszcze dziś pocztą, chociaż niektóre miasta chińskie są już połączone drutami telegraficznemi.

Z liczby prac mających się jeszcze wykonać dla uzupełnienia ruskiéj sieci telegraficznéj, najważniejsze zajmują miejsce: linja przez Syberję dla połączenia z Ameryką, która ma być ukończona w r. 1870 i linja Indo-europejska. Co do téj ostatniéj, pomiary dla założenia podmorskiéj liny telegraficznéj zostały już ukończone pod kierunkiem niemieckich inżenierów. Jednocześnie *Birżewyje Wiedomosti* podały pewną wiadomość o bezpośredniém, niezależném od Niemiec połączeniu Libawy z Kopenhagą, za pośrednictwem podmorskiéj liny telegraficznéj. Plan tego połączenia był już zrobiony w r. 1857, lecz wykonanie jego napotkało trudności, które dopiero obecnie usunięte być mogły.

Przez tę linę ułatwi się znacznie komunikacja Rosji z Anglją i Ameryką, gdyż połączenie Kopenhagi z Anglją oddawna już jest uskutecznione.

O postępie rozwoju linij telegraficznych w Rosji zawiera wiele ciekawych szczegółów niedawno wydana rosprawa tajnego radcy v. Thörner, z któréj podajemy następujące cyfry:

		w r. 1860	*w r. 1865*
1. Długość linij telegraficznych	*werst*	25.356	61.450
2. Ilość stacij		166	323
3. „ depesz		465.027	1.644.373
4. Dochód surowy		1.032.221	2.061.739
5. „ czysty		940.009	1.894.730
6. Wydatki na administrację i wyzysk		111.148	114.428
7. Wydatki na nowe zakłady		539.316	482.854

Widzimy stąd że długość linij, i dochód w ciągu lat 6-u podwoiły się, ilość depesz wzrosła prawie w czwórnasób, gdy koszta administracji pozostały prawie też same. Roczne wydatki na nowe zakłady nieznacznemu zmniejszeniu uległy. Z natury rzeczy wypływa, że telegrafy w Rosji, tak dla rządu jak i prywatnych, stosunkowo daleko ważniejszą muszą oddawać usługę jak w innych europejskich państwach. Podobne tu działają okoliczności jak w Stanach Zjednoczonych północnéj Ameryki— gdzie budowa dróg żelaznych, nie czekając na uprzednie urządzenie dróg zwyczajnych, postępuje daléj szybkim krokiem, stała się bowiem niezbędnym warunkiem osiedlenia niezaludnionego iszcze Zachodu. Wystawmy sobie jak kosztowną i powolną była dawna expedycja depesz w Rosji — ile zajeżdżono koni, ilu ludzi męczyło się lub życie traciło. Inny może byłby los Sewastopola, gdyby w czasie wojny już istniały do Krymu wiodące drogi żelazne i druty telegraficzne.

Dla uzupełnienia obrazu podajemy ilość wysłanych i odebranych w 1865 r. depesz telegraficznych na 15-u głównych stacjach.

Stacje	Depesze *wewnętrzne*	*międzynarodowe*	*łącznie*
1. Petersburg	149.400	48.500	197.900
2. Moskwa	103.200	11.500	114.700
3. Odessa	53.200	18.400	71.600
4. Warszawa	41.000	20.800	61.800
5. Kijów	30.500	12.600	43.100
6. Ryga	24.200	13.800	38.000
7. Wilno	19.700	13.100	32.800
8. Charków	29.400	700	30.100
9. Kazań	29.500	600	30.100
10. Niżny Nowogród	27.400	100	27.500
11. Rostow n. Donem	23.900	600	24.500
12. Taganrog	21.200	2.300	23.500
13. Cherson	22.600	100	22.700
14. Kowno	14.900	4.000	18.900
15. Saratow	18.400	70	18.470

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.